

Sylvie Van Damme

geografe-ruimtelijk planner | lector verbonden aan de Vakgroep Architectonisch Ontwerp van de School of Arts (HoGent) | voorzitter VRP

Waar staan we met het openruimtebeleid in Vlaanderen?

Heel wat beleidsdocumenten wekken de indruk dat er een grote eensgezindheid bestaat over de ontwikkeling van het Vlaamse platteland als een duurzame open ruimte en over het tegengaan van verdere versnippering. Maar het contrast met de realiteit op het terrein is groot.

De invulling van eisen van afzonderlijke individuen en sectoren, gekoppeld aan een toenemende versoepeling van de generieke regelgeving, leidt tot chaotische autonome ontwikkelingen en een toenemende ruimtelijke complexiteit.

Ruimtelijke planning en beleid slagen er nog altijd niet in doeltreffend om te gaan met de nieuwe ontwikkelingen. Het gefragmenteerde sectorbeleid en de daaraan gekoppelde wetgeving kunnen vaak onvoldoende antwoord bieden op de talrijke ruimtelijke claims en de snelheid van de ruimtelijke dynamieken. Pogingen om door middel van generieke regelgeving een aantal zaken aan te sturen of binnen de perken te houden, houden te weinig rekening met lokale situaties, waardoor kansen voor een kwalitatieve sturing door het creëren van win-winsituaties worden gemist.

Onder invloed van nieuwe opgaven zoals waterbeheer, energievoorziening, voedselproductie, klimaatverandering en de behoefte aan gebruiks- en ontspanningsruimte lijkt de potentiële maatschappelijke relevantie van het landelijk gebied echter stilaan tot onderzoekers en beleidsmakers door te dringen. Zo zijn er naast landinrichting, natuurinrichting en ruilverkaveling ook gebiedsgerichte plattelandsprojecten, strategische projecten in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in het buitengebied, plattelandsontwikkelingsprojecten ondersteund door Europese programma's en hefboominitiatieven van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO). Initiatieven als het Platform voor Plattelandsonderzoek en studies bij het Steunpunt Ruimte en Wonen, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek en het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg, het Plattelandsbeleidsplan en de recent gelanceerde pilootprojecten Productief Landschap van de Vlaams Bouwmeester illustreren daarenboven de groeiende aandacht binnen onderzoek, planning en beleid.

DE MERODE: GEÏNTEGREERD WERKEN

Het de Merode-project is een geslaagd voorbeeld van geïntegreerde gebiedsontwikkeling, met aandacht voor natuur, landschap, recreatie, cultuur, lokale economie en participatie van lokale actoren. Uitgaand van een vrij onge-rept traditioneel landschap – een streek met

